

Avaleht > Õigusaktid ja kohtupraktika > Liikmesriigi õigus

Liikmesriigi õigus

Bulgaaria

Sellel teabelehel esitatakse teave Bulgaaria õigussüsteemi kohta ja antakse ülevaade Bulgaaria õigusest.

Õiguse allikad

Riigi õiguse allikad

Õiguse allikad on järgmised:

Bulgaaria Vabariigi põhiseadus (välja kuulutatud ametlikus väljaandes *Държавен вестник (Državen vestnik, DV)* nr 56, 13. juuli 1991, muudetud ametlikes väljaannetes DV nr 85, 26. september 2003, DV nr 18, 25. veebruar 2005, DV nr 27, 31. märts 2006, DV nr 78, 26. september 2006 – konstitutsioonikohtu otsus nr 7/2006, DV nr 12, 6. veebruar 2007, DV nr 100, 18. detsember 2015 (DV1));

esmased õigusaktid ja

teisesead õigusaktid.

Kohtupraktika ei ole ametlik õiguse allikas, ent see on õiguskaitseasutustele siduv.

Euroopa ja rahvusvahelised õiguse allikad

Kirjalike allikate hulka kuuluvad Bulgaaria Vabariigi põhiseadus, rahvusvahelised lepingud, seadused ja teisesead õigusaktid (seadlused, määrused, rakenduseeskirjad, korraldused ja käskkirjad).

Kõrgeima õigusjõuga akt on **Bulgaaria Vabariigi põhiseadus** (*Конституцията на Република България*). Selles on sätestatud riigi institutsioonide korraldus, põhimõtted, pädevus ja ülesanded ning kodanike õigused ja kohustused.

Seadus (*закон*) on normatiivakt, millega üks või mitu seadusandjat või nende allasutus reguleerib kas algusest peale või põhiseaduse alusel kehtestatava korra kaudu ühiskondlikke suhteid olenevalt valdkonnast või asjaomastest isikutest.

Kõik õigusaktid kuulutatakse välja ja need jõustuvad kolm päeva pärast nende avaldamise kuupäeva, kui õigusaktis endas ei ole sätestatud teisiti.

Ministrite nõukogu annab välja **seadluse** (*постановление*), kui ta võtab vastu rakenduseeskirju, määrusi või korraldusi ning kui ta reguleerib vastavalt seadustele ühiskondlikke suhteid, mida need seadused tema täidesaatvasse ja halduspädevusse kuuluvas osas ei reguleeri.

Rakenduseeskirjad (*правилникът*) on normatiivaktid, mis antakse välja seaduse rakendamiseks tervikuna. Neis sätestatakse riigi- ja kohalike organite korraldus või nende tegevuse sisekord.

Määrus (*наредбата*) on normatiivakt, mis antakse välja kõrgema õigusjõuga normatiivakti teatavate sätete või muude osade rakendamiseks.

Korraldus (*инструкцията*) on normatiivakt, millega kõrgem asutus annab allasutustele korralduse sellise normatiivakti täitmiseks, mille ta on välja andnud või mille täitmist ta peab tagama.

Tähtsad on ka muud allikad, mis ei ole kirjalikud, nt **tavaõigus** (*правният обичай*) ja **õiguse üldpõhimõtted** (*общите принципи на правото*).

Kõrgeimate kohtute tõlgendavaid otsuseid võib pidada täiendavaks õiguse allikaks.

Konstitutsioonikohus (*конституционният съд*) teeb otsuseid, määrusi ja korraldusi.

Konstitutsioonikohus lahendab vaidluse sisuliselt kohtuotsusega.

Konstitutsioonikohtu otsused kuulutatakse välja ametlikus väljaandes 15 päeva jooksul pärast nende tegemise kuupäeva ja jõustuvad kolm päeva pärast nende väljakuulutamist.

Õigusnormide hierarhia

Kõrgeim seadus on Bulgaaria Vabariigi põhiseadus. ELi õiguse esimuslikkust ei ole põhiseaduses konkreetselt sätestatud, ent seda peetakse riigi õiguse suhtes esimuslikuks.

Põhiseaduse artikli 5 lõike 4 kohaselt kuuluvad riigi õigusaktide hulka rahvusvahelised lepingud, mis on põhiseaduses sätestatud menetluse kohaselt ratifitseeritud, ametlikult välja kuulutatud ning Bulgaaria Vabariigi suhtes jõustunud. Need on esimuslikud nendega vastuolus olevate riigi õigusaktide sätete suhtes.

Hierarhias järgmisel kohal olevad normatiivaktid on seadused. Täidesaatva võimu organid kehtestavad teiseseid õigusakte, nagu seadlusi, määrusi, otsuseid, rakenduseeskirju, korraldusi ja käskkirju.

Institutsiooniline raamistik

Õigusnormide vastuvõtmise eest vastutavad institutsioonid

Rahvusassamblee (*Народно събрание*) on antud õigusloomepädevus. Rahvusassamblee võib seadusi vastu võtta, muuta, täiendada ja kehtetuks tunnistada.

Seaduste alusel ja nende rakendamiseks võtab **ministrite nõukogu** (*Министерски съвет*) vastu seadlusi, korraldusi ja otsuseid. Seadlustega võtab ministrite nõukogu vastu ka rakenduseeskirju ja määrusi.

Ministrid annavad välja rakenduseeskirju, määrusi, korraldusi ja käskkirju.

Ministrite nõukogu sõlmib rahvusvahelisi lepinguid, kui talle selleks seadusega pädevus antud. Rahvusassamblee ratifitseerib (või lükkab tagasi) rahvusvahelised lepingud, mis:

on poliitilist või sõjalist laadi;

puudutavad Bulgaaria Vabariigi osalemist rahvusvahelistes organisatsioonides;

näevad ette Bulgaaria Vabariigi piiride muutmise;

panevad riigile rahalisi kohustusi;

näevad ette riigi osalemise rahvusvahelises vahekohtumenetluses või kohtumenetluses;

puudutavad põhilisi inimõigusi;

puudutavad õiguse toimimist või vajavad jõustumiseks uute õigusaktide vastuvõtmist;

vajavad sõnaselgelt ratifitseerimist;

annavad põhiseadusest tulenevad volitused Euroopa Liidule.

Õigusloomeprotsess

Põhiseaduse vastuvõtmine

Uue põhiseaduse võtab vastu suur rahvussamblee (*Велико народно събрание*), millel on 400 liiget.

Rahvussamblee võib muuta kõiki põhiseaduse sätteid, välja arvatud neid, mis kuuluvad suure rahvussamblee pädevusse. Põhiseaduse muutmiseks on vaja kolmel eri päeval toimuval kolmel hääletusel saada rahvussamblee kõikide liikmete kolmeneljandikuline häälteenus. Suure rahvussamblee esimees allkirjastab põhiseaduse muudatuse ja see avaldatakse ametlikus väljaandes seitsme päeva jooksul pärast muudatuse vastuvõtmist.

Seadusandlik algatus

Põhiseaduse artikli 87 kohaselt on igal rahvussamblee või ministrite nõukogu liikmel õigus esitada seaduseelnõu.

Rahvussamblee võtab eelnõu vastu kahel lugemisel. Esimesel lugemisel arutatakse eelnõud tervikuna. Rahvussamblee liikmed võivad esitada rahvussamblee määratud tähtaja jooksul kirjalikke ettepanekuid esimesel lugemisel vastu võetud eelnõu muutmiseks. Rahvussamblee arutab eelnõud üksikasjalikult ja võtab selle vastu teisel lugemisel. Vastuvõetud eelnõu saadetakse Bulgaaria Vabariigi presidendile, kes allkirjastab seadluse kõnealuse seaduse väljakuulutamise kohta. Seadus avaldatakse ametlikus väljaandes ja see jõustub kolm päeva pärast avaldamist, kui seaduses endas ei ole sätestatud teisiti.

Õigusaktide andmebaasid

Ametlik väljaanne (*Държавен вестник*) on tasuta kättesaadav [ametliku väljaande](#) veebisaidil. Veebiväljaanne sisaldab rahvussamblee välja kuulutatud seadusi, ministrite nõukogu seadlusi, rahvusvahelisi lepinguid, muid õigusakte, riigihanke- ja kontsessiooniteateid jne.

Tasulised õigusandmebaasid, nagu [Apis](#), [Ciela](#) ja [juriidiline entsüklopeedia](#) pakuvad ulatuslikku õigusteavet, ent need ei ole tasuta kättesaadavad.

Viimati uuendatud: 10/05/2021

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.